

[Inger-Lise Bech Hansen.]

venter endnu på at blive virkeliggjort.“ Men tilbage til Chr. Reventlows skolereglement: børn er skolepligtige fra 5 års alderen, til de har nået skolens mål. Jeg er opmærksom på, at her står „skolepligtige“ og ikke, som vi ville sige det i dag, „undervisningspligtige“; men i 1780erne skelnede man ikke mellem skolepligt og undervisningspligt; det kom først senere. Hvad var da hans mål dengang? Det var at skaffe bønderne oplysning og frihed sammen med bedre materielle kår. Er det i grunden ikke de samme mål, vi har for øje med hensyn til den nuværende befolkning?

I almenskoleloven af 1903 var hovedtanken den, at det at få sine evner udnyttet var ethvert menneskes ret. Det er disse tanker, der er ført videre i loven af 1937 og 1958, og som her er søgt virkeliggjort ud fra nye forudsætninger og øgede økonomiske muligheder og også med forstærket erkendelse af, at demokrati forudsætter kvalitet. Den skal ikke være reserveret en social eller økonomisk elite, men være tilgængelig for alle borgere. Det må være en af forudsætningerne for en harmonisk tilværelse, at man kan leve op til samfundets krav, og omvendt må det være i samfundets interesse, at den enkeltes evner kommer til udfoldelse derigennem, at han i sit arbejde finder både inspiration og påskønnelse af sin indsats. Det sidste princip er vist inden for erhvervslevet så almindeligt anerkendt, at man vil finde det selvfølgeligt, og at man betragter de omkostninger, der er forbundet med skabelsen af det, man kalder et godt arbejdsklima, ikke som udgifter, men som en nødvendig og fordelagtig investering.

Nu står vi over for det spørgsmål: skal vore børn have en 7 eller 10 års undervisningspligt? For mig selv og liberalt centrum kan jeg sige, at vi mener, at således som tidens krav er, må og skal vi sørge for, at vore børn får så alsidig og tilbundsående en undervisning som muligt; for det er jo de unge, vi skal bygge fremtiden på. Enhver må — og det lægger jeg vægt på — i kraft af sine evner have den videst mulige chance for at lære det, han eller hun magter. Svaret bliver altså fra vor side en undervisningspligt, der strækker sig over 10 undervisningsår til gavn for den unge selv.

Skal vi altså svare konkret på det første

spørgsmål, jeg stillede, er svaret, at samfundet stiller krav til uddannelsen om at give den enkelte mulighed for at udfylde sin plads som samfundsborger og dygtiggøre sig til at deltage i de demokratiske funktioner; herunder også de kulturelle, og give den enkelte mulighed for at udfylde en plads i et erhverv. Når vi ser på udviklingen inden for skolen, hvor det må siges, at det er lykkedes at skabe en attraktiv skoleform og give den en god placering i samfundet, må vi dog være realistiske nok til at indrømme, at den store tilgang på frivillig basis til vore 8. og 10. klasser sker i nøje sammenhæng med de øgede fordringer til modenhed og almen dannelse, som stilles fra erhvervenes side, og som kommer til udtryk ved, at erhvervene i almindelighed først ønsker at modtage de unge til videre uddannelse i en senere alder end tidligere. Forklaringen på, at der fra nogle sider holdes fast på den gamle ordning med 7 års undervisningspligt, må vel nok ligge deri, at der endnu inden for landbrugserhvervene er anbringelsesmuligheder for 14-årige. Men den 7 års undervisningspligt kan hverken samfundet eller den pågældende være tjent med, da det samfundsskabte behov for uddannelse har bevirket, at så mange frivillige tager op til 3 års længere undervisning. På denne måde skabes en kløft mellem dem, der går ud af skolen som 14-årige, og dem, der fortsætter skolegangen ud over denne alder. Lad mig pointere: det er intet brud på vor gode skoletradition, det er blot en videreførelse.

Hvis det enkelte mennesker fremover ikke opnår den blanding af modenhed og viden, som virkelig kan engagere det på et eller andet felt, vil det blive overordentlig vanskeligt at løse de problemer, der knytter sig til det stadig større fritidsproblem. I virkeligheden skulle eller burde man vel ikke så ivrigt diskutere, om vi skal udvide eller ej, men snarere hvor meget vi skal udvide den, hvilke konsekvenser det vil få, og hvordan udvidelsen kan ske.

Jeg understreger, at den 10-årige undervisningspligt ikke er et skud over målet. Jeg har selv erfaret, at den udvikling, vi gerne ser vore elever gennemgå, ikke blot beror på kundskabsmeddelelse, men også på at meddele kundskaberne på et tidspunkt, hvor de får den ønskede karakteropdragende virkning.